

1937, *Gipsoteka* (danas Gliptoteka HAZU) 1939. i *Dijecezanski muzej Nadbiskupije zagrebačke* u Zagrebu 1939, *Muzej »Rupe«* 1940. i *Muzej dubrovačkoga pomorstva* 1941. u Dubrovniku, *Pomorski muzej* u Orebićima 1941.

Nakon II. svj. r. osnivaju se muzeji zavičajnoga i regionalnoga tipa: 1946. u Vukovaru, Vinkovcima i Splitu, 1948. u Bakru, 1949. u Samoboru i Bjelovaru, 1951. u Koprivnici, Sisku i Novome Vinodolskome, 1952. u Iloku, Karlovcu, Križevcima i Đakovu, 1953. u Županji i Virovitici, 1954. u Valpovu, Čakovcu (*Muzej Međimurja*) i Rovinju, 1955. na Brijunima, u Puli (*Povijesni muzej Istre*) i Pazinu (Narodni, sada *Etnografski muzej Istre*), 1956. u Sinju (*Muzej Cetinske krajine*), 1957. u Gospiću (*Muzej Like*), Orebiću i Korčuli, 1958. u Čazmi, 1960. u Labinu, Kutini (*Muzej Moslavine*) i Velikoj Gorici (*Muzej Turropolja*), 1962. u Senju, 1963. u Buzetu i Makarskoj, 1964. u Veloj Luci, 1965. u Jastrebarskome, 1966. u Trogiru, 1967. u Ogulinu, 1970. u Drnišu i Baški, 1971. u Kalinovcu, Daruvaru, Ozlju i Belišću, 1973. u Novoj Gradiški, Brdovcu, Kninu (*Muzej Kninske krajine*) i Biogradu na moru, 1974. u Našicama i Čilipima, 1977. u Virju i Sesvetama kraj Zagreba, 1978. u Cresu, Škripi na Braču i Imotskome, 1981. u Pregradi, Đelekovcu i Kastvu, 1982. u Obrovcu, 1984. u Benkovcu, Omišu, Pločama i Podravskoj Slatini, 1988. u Kaštel Novom. Ti muzeji skupljaju arheol., kulturnopov., umj., etnograf. i prirodoslovnu građu.

Nakon II. svj. r. oblikovali su se isključivo prirodoslovni muzeji i zbirke: Prirodoslovni muzej u Rijeci 1945, Entomološki odjel Gradskoga muzeja u Varaždinu 1954, Prirodoslovni odjel Narodnoga muzeja u Zadru 1962, Malakološki muzej Franjevačkoga samostana u Makarskoj 1963, Zoološki muzej Baranje u Kopačevu kraj Beloga Manastira 1973. Noviji, isključivo etnografski su Etnografski muzej Istre u Pazinu 1961, Etnografski odjel Narodnoga muzeja u Zadru 1962, Etnografska zbirka otoka Krka u Dobrinju 1969, Etnografska zbirka Rusina i Ukrajinaca Hrvatske u Petrovcima 1975, Etnografska zbirka u Velikome Trojstvu 1981. i Velome Ižu. Osnovan je i niz muzeja raznih specijalnosti i namjena: u Zagrebu Tiflološki muzej, PTT muzej i Lovački muzej 1953, Tehnički muzej 1954, Muzej fizičke kulture 1976, Muzej Srpske pravoslavne crkve Eparhije zagrebačko-ljubljanske 1981; u Puli Povijesni muzej Istre 1956, u Splitu Vojno-pomorski muzej 1962; u Zadru Pomorski muzej 1966; u Trakošćanu Dvor Trakošćan 1953; u Krapini Muzej evolucije i nalazište pračovjeka 1966; u Koprivnici Muzej prehrane »Podravka« 1982. Osnovani su muzeji i zbirke memorijalnoga značaja: Rodna kuća maršala Tita 1953. i Etno-muzej Staro selo u Kumrovcu, Muzej narodne revolucije u Splitu 1956, Rodna kuća Nikole Tesle u Smiljanu 1956, Spomen-muzej II. kongresa KPJ Vukovara 1960, Muzej narodne revolucije u Rijeci 1961, Muzej Ljudevita Gaja u Krapini 1966, Spomen-područje Jasenovac s muzejom 1968, Zbirka obitelji Ribar u Vukmaniću 1968, Muzej Petra Preradovića u Grabovnici 1968, Muzej seljačkih buna u Gornjoj Stubici 1973, Memorijalna zbirka Matije Vlačića Ilirika u Labinu 1975, Spomen-muzej Lavoslava Ružičke u Vukovaru 1977, Memorijalni muzej »Danica« u Koprivnici 1981, Memorijalna soba don Frane Bulića u Solinu 1984, Dom Marina Držića u Dubrovniku 1989, Spomen-muzej biskupa J. J. Strossmayera u Đakovu 1990.

Muzejima su sasvim srodne galerije, s jedinom razlikom što im je djelatnost usmjerena isključivo na djela lik. umjetnosti. U Zagrebu je poslije Strossmayerove galerije starih majstora HAZU i Moderne galerije najstarija Gliptoteka HAZU (osn. 1939. kao Gipsoteka) sa zbirkama odljeva antičke i domaće skulpture i originala hrv. kipara XIX. i XX. st. Slijede Galerija »Benko Horvat« 1946, Galerija primitivne umjetnosti 1952. i Galerija suvremene umjetnosti 1954, sve tri u sastavu Galerija grada Zagreba. Najnovija je ustanova galerijskoga tipa Muzej Mimara s raznovrsnim zbirkama umjetnina od staroga vijeka do XX. st. Grafičke listove i crteže domaćih i stranih starih i suvremenih umjetnika čuvaju Kabinet grafike HAZU (osn. 1951) i Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne biblioteke (osn. 1919) u Zagrebu.

U Splitu djeluju dvije galerije: Galerija umjetnina (osn. 1931) kompleksnoga je značaja a posjeduje zbirke starih tal. i domaćih majstora XIV—XVIII. st., ikona te slika i kipova lik. umjetnika XIX. i XX. st., osobito iz Dalmacije. Specijalizirana Galerija Meštrović (osn. 1952) čuva važna djela toga kipara.

Lik. djela velike umjetničke tradicije Dubrovnika nalaze se, osim u crkvama, i u crkvenim zbirkama: Biskupskoj pinakoteci, Galeriji zavjetnih

slika brodova (kapucinski samostan), Muzeju samostana Male braće, Muzejskoj zbirci dominikanskoga samostana, Zbirci ikona srpsko-pravoslavne crkve. Umjetnička galerija u Dubrovniku (osn. 1945) prikazuje razvoj lik. umjetnosti tzv. dubrovačkoga kruga od V. Bukovca do danas, te djela novijega hrv. slikarstva i kiparstva. Njezina je područna zbirka Galerija Bukovac u slikarstvoj rodnoj kući u Cavtatu.

U Zadru Galerija umjetnina (u sastavu Narodnoga muzeja) kompleksnoga je značaja (lik. umjetnost XX. st., ikone, djela zadarskoga slikara F. Salghetti-Driolija), a Stalna izložba crkvene umjetnosti čuva djela lik. i primijenjenih umjetnosti XIV—XVIII. st. U Dalmaciji su uređene zbirke galerijskoga tipa: u Korčuli Zbirka ikona bratovštine Svih svetih i Opatska riznica crkve Sv. Marka; u Bolu na Braču Galerija umjetnina »Branko Dešković« (djela B. Deškovića, I. Joba, J. Plančića) i Pinakoteka dominikanskoga samostana (slike renesanse i baroka); u Hvaru Galerija suvremene umjetnosti »Arsenal« (hrv. i južnoslav. djela XIX. i XX. st.); u Starom Gradu na Hvaru Galerija »Juraj Plančić« (djela toga slikara i hrv. umjetnika); u Komiži na Visu Galerija Borisa Mardešića; u Trogiru Galerija Cate Dujšin Ribar (u sastavu Muzeja grada Trogira), Pinakoteka — zbirka crkvenih umjetnina (stari majstori) i Zbirka umjetnina »Kairos« u samostanu Sv. Nikole (majstori XIV—XVIII st.).

U Rijeci djeluje Moderna galerija (osn. 1949) manifestacijama (Međunarodna izložba crteža i Bijenale mladih), a u inventaru ima djela riječkih umjetnika XIX. st., južnoslav. umjetnika XX. st., a i djela majstora XVI—XIX. st. Zavičajni muzeji u Rovinju, Poreču, Labinu i Motovunu imaju galerije s djelima starih i suvremenih umjetnika.

U Slavoniji je najistaknutija galerijska ustanova Galerija likovnih umjetnosti u Osijeku (osn. 1954). Čuva djela hrv., austr., njem. i mađ. umjetnika XVIII—XIX. st. (portreti slavonskoga plemstva) i djela tzv. osječke slikarske škole XIX. st. U Vukovaru su Zbirka Bauer i Galerija umjetnina (odjel Gradskoga muzeja) čuvale djela južnoslav. likovnih umjetnika, osobito ona nastala između dva svj. rata; u agresiji na Hrvatsku 1991. galerije su razorene a djela opljačkana i odnesena u Srbiju. U Vinkovcima djeluje Galerija umjetnosti (osn. 1966), a u Vrpolju Spomen-galerija Ivana Meštrovića (osn. 1957).

Galerija »Vjekoslav Karas« u Karlovcu ima u fundusu domaća djela XIX (V. Karas) i XX. st., a Galerija slika u Varaždinu (osn. 1947) ima djela starih majstora i hrv. slikarstvo XIX. i XX. st. (M. Stančić i I. Režek). U sastavu Gradskoga muzeja Koprivnice rade Galerija Koprivnica (lik. djela koprivničkih umjetnika), Galerija Hlebina u istoimenome selu (naivni umjetnici hlebinskoga kruga i zbirka I. Generalića), Muzej Međimurja u Čakovcu, (Memorijalna zbirka L. Kralja Međimurca), Muzej Moslavine u Kutini, Gradski muzej u Križevcima, Dvor Trakošćan, Gradski muzej u Virovitici, Muzej Like u Gospiću imaju također svaki svoju galeriju lik. djela. Galerija Antuna Augustinčića (osn. 1977) u Klanjcu skuplja i prikazuje njegova djela, a Galerija »Krstu Hegedušić i suradnici« u Petrinji (1987) izlagala je radove Hegedušićeve majstorske radionice. Galerija izvorne umjetnosti u Zlataru (1972), Galerija Matije

MUZEJ SLAVONIJE U OSIJEKU

